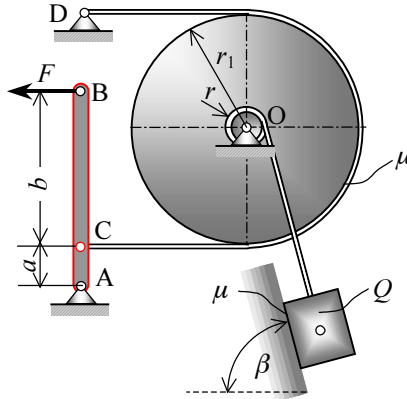

Primjer 5.11

Kolikom se silom F mora djelovati na polugu AB pojasne kočnice prema slici 5.34, za jednoliko spuštanje tereta Q po kosini, ako je zadano: $\mu = 0,3$, $Q = 12$ kN, $a = 1,5$ dm, $b = 1,1$ m, $r = 20$ cm, $r_1 = 1,5$ m, $\beta = 75^\circ$?

Slika 5.34

Rješenje:

Kut trenja: $\varphi = \arctan 0,3 = 16,7^\circ$.

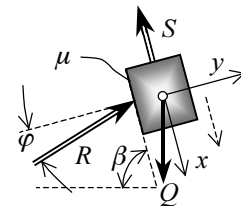
a) Ravnoteža tereta Q na kosini:

$$\sum F_x = Q \cdot \sin \beta - R \cdot \sin \varphi - S = 0,$$

$$\sum F_y = R \cdot \cos \varphi - Q \cdot \cos \beta = 0.$$

Sređivanjem slijedi:

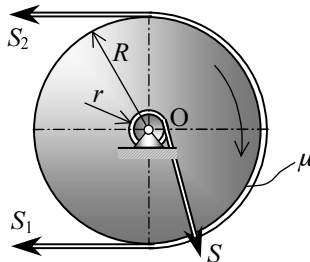
$$S = Q \cdot \frac{\sin(\beta - \varphi)}{\cos \varphi} = 12 \cdot \frac{0,85081}{0,95728} = 10,66 \text{ kN}.$$

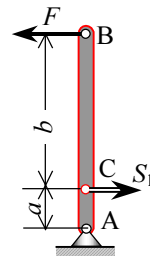
Slika 5.35a

b) Ravnoteža bubnja kočnice:

- 3) $\sum M_O = S_2 \cdot r_1 - S \cdot r - S_1 \cdot r_1 = 0$,
Eulerova formula za trenje uzeta:
- 4) $S_2 = S_1 \cdot e^{\mu \hat{\alpha}}$, gdje je obuhvatni kut užeta $\hat{\alpha} = \pi$.

Slika 5.35b

Slika 5.35c

c) Ravnoteža poluge AB:

- 5) $\sum M_A = F \cdot (a + b) - S_1 \cdot a_1 = 0$.

Uvrštavanjem izraza 4) i S u jednadžbu 3) izračuna se iznos sile S_1 u pojasu kočnice koji se mora postići djelovanjem poluge AB kočnice:

$$S_1 = Q \cdot \frac{r}{r_1} \cdot \frac{\sin(\beta - \varphi)}{\cos \varphi \cdot (e^{\mu \hat{\alpha}} - 1)} = 12 \cdot \frac{20}{150} \cdot \frac{0,85081}{0,95782 \cdot (e^{0,3 \cdot \pi} - 1)} = 0,9082 \text{ kN}.$$

Sila kojom se mora djelovati na polugu kočnice za jednoliko spuštanje tereta iznosi:

$$F = S_1 \cdot \frac{a}{a + b} = 908,2 \cdot \frac{0,15}{0,15 + 1,1},$$

$$F = 109 \text{ N}.$$